

åbne havs og det ovenliggende luftrums status og endelig 8) skulle traktaten indeholde bestemmelser til sikring mod urimelig indblanding i udnyttelsen i øvrigt af havbunden og det åbne hav, herunder havets levende ressourcer.

Endnu større meningsforskelle var der med hensyn til nødvendigheden af at oprette et internationalt maskineri i forbindelse med en ordning af havbundens udnyttelse, og om hvilke opgaver og beføjelser et sådant maskineri i givet fald skulle have. Østlandene var afvisende over for oprettelsen af et maskineri. USA udtalte, at man tidligere havde været skeptisk over for beslutningen (resolution 2467 (XXIII)) om at lade generalsekretæren udarbejde en rapport om mulige former for et internationalt maskineri, men at man fandt den foreliggende rapport (bilag II til havbundsudvalgets rapport) nyttig.

I rapporten gennemgås tre forskellige modeller for maskineri: En hvorefter maskineriet blot skulle foretage registrering af de enkelte staters udforsknings- og udvindingsplaner og virksomhed, en hvorefter maskineriet desuden skulle udstede licenser til sådan virksomhed og endelig en tredje, hvorefter maskineriet selv skulle pålægges direkte at udføre udforskningen og udvindingen.

USA var kommet til den erkendelse, at et vist maskineri ville blive en nødvendighed, hvis man ville undgå anarkistiske tilstande. 24. generalforsamling burde dog ikke tage beslutninger i havbundssagen, udover at tilbagevise sagen til fortsat behandling i havbundsudvalget.

Udviklingslandene og til dels også Norge og Sverige gik ind for et stærkt maskineri. Visse udviklingslande ønskede, at maskineriet i overensstemmelse med model 3 også skulle pålægges den praktiske udførelse af udforsknings- og udvindingsopgaverne. De socialistiske lande advarede udviklingslandene mod at presse på for at få oprettet et maskineri, så længe de ikke selv havde mulighed for at spille en aktiv rolle i et sådant organ. De øvrige lande gik ind for, at et maskineri med tiden oprettedes, men at det ikke blev for omfattende og bureaukratisk.

Fra dansk side udtalte man blandt andet, at det vel endnu var for tidligt at lægge sig fast på en bestemt opfattelse af, hvorledes

et internationalt maskineri burde udformes og hvor vidtgående beføjelser det burde tillægges. Men i almindelighed burde det tilstræbes, at man fandt den bedst mulige balance mellem på den ene side det internationale samfunds interesse i udbyttet af havbundens udnyttelse og på den anden side interessen hos de lande, der besad de teknologiske og økonomiske forudsætninger for at iværksætte en sådan udnyttelse. Tanken om etablering af et internationalt organ, som selv skulle forestå udforskning og udnyttelse, måtte man fra dansk side stille sig tvivlende overfor.

Også spørgsmålet om, hvorledes man skulle afgrænse det område af havbunden m. v., som ligger udenfor national jurisdiktion i forhold til områder under national jurisdiktion, gav anledning til betydelig debat. Der var almindelig enighed om, at en afgrænsning var nødvendig, og langt de fleste lande mente også, at endelig afgrænsning burde ske inden den teknologiske udvikling måtte have gjort det mere eller mindre illusorisk, at større områder forblev udenfor national jurisdiktion. Risikoen for, at det internationale område indsnævres, består deri, at Genève-konventionen af 1958 om kontinentalsoklen indeholder to kriterier for sokkelgrænsernes fastlæggelse; nemlig enten at sokkelområderne skal udgøre et bælte uden for kysten indtil 200 meters vanddybde eller, at sokkelområderne strækker sig så langt ud, som den pågældende kyststat faktisk udnytter dem. Det sidste kriterium vil selvsagt med de stadig bedre tekniske muligheder for udnyttelse af havbunden kunne føre til omfattende udvidelser af kontinentalsoklens udstrækning.

Dette forhold førte til forslag fra latinamerikanske samt visse andre udviklingslande, herunder navnlig Kuwait, støttet af Finland og Sverige, om at vedtage at indstille udvinding og muligvis også udforskning på de områder af havbunden, som ligger uden for kontinentalsoklen og undlade at rejse krav vedrørende sådanne områder, forinden der var opnået enighed om endelig afgrænsning og eventuelt indtil et internationalt regime samt maskineri var etableret. Medens der ikke blev givet udtryk for modstand mod, at der ikke burde gøres egentlige suverænitetskrav gældende, blev tan-